

Examinare preliminară pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc

Direcția Teritorială

Examinare preliminară

pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc

Declanșarea examinării preliminare pe piața comercializării masei lemnoase, cu destinația lemn de foc și obiectivele urmărite

În sedința de plen din data de 22.01.2018, s-a stabilit realizarea de către Direcția Teritorială a unei examinări preliminare pe piața comercializării masei lemnoase, cu destinația lemn de foc, la nivelul unor județe reprezentative la nivel național.

În sedința din data de 13.03.2018, Plenul Consiliului Concurenței a dispus efectuarea unei examinări preliminare **pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc pentru județele Brașov, Brăila, Ialomița și Hunedoara**.

Totodată, s-a stabilit că examinarea preliminară va avea în vedere compararea consumului/necesarului de lemn de foc, care urmează a fi identificat la nivel județean, cu cel estimat de INS, evoluția prețurilor de comercializare la nivel județean, după anul 2015, cunoașterea și evaluarea situației reale a concurenței pe piețele județene, identificarea eventualelor disfuncționalități de natură concurențială pe piețele analizate.

Analiza s-a derulat în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (2) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată¹, cu modificările și completările ulterioare (în continuare Legea concurenței).

La solicitarea conducerii Direcției Teritoriale, s-a derulat, suplimentar, o acțiune de culegere de date și informații relevante **pe piața comercializării masei lemnoase, cu destinația lemn de foc, la nivelul județelor** Argeș, Bihor, Caraș Severin, Dolj, Gorj, Mehedinți, Sibiu, Neamț, Vrancea și Vâlcea, în scopul constituirii unor baze de date relevante la nivelul aparatului teritorial al autorității de concurență.

1. Cadrul legislativ și instituțional

Comercializarea masei lemnoase cu destinația lemn de foc, cu prioritate, către populație, este reglementată, în principal, prin Legea 46/2008- **Codul Silvic** din 2008² (în continuare Codul Silvic) și prin *Regulamentul de valorificare a masei lemnoase din fondul forestier proprietate publică*, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 715/2017³.

Prin intrarea în vigoare a noului Cod Silvic, a fost abrogat în mod expres Codul Silvic din 1996, totodată fiind abrogate și alte acte normative specifice, cum ar fi O.G. 81/1998 care reglementa unele măsuri pentru ameliorarea terenurilor degradate, O.G. 96/1998 privind regimul silvic⁴ și administrarea fondului forestier național, O.G. 74/2004 privind stimularea asociațiilor de

¹ În Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 153 din 29 februarie 2016.

² Republicat în Monitorul Oficial nr. 611/2015.

³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 812 din 13 octombrie 2017.

⁴ Regim silvic – sistemul unitar de norme tehnice silvice, economice și juridice privind amenajarea, cultura, exploatarea, protecția și paza fondului forestier, în scopul asigurării gestionării durabile.

proprietari de păduri private pentru o gestionare durabilă și O.U.G. 139/2005 privind administrarea pădurilor în România.

Ca elemente de noutate, prin prevederile art. 5 ale noului Cod Silvic, s-au stabilit principiile care stau la baza gestionării durabile a pădurilor, iar prevederile art. 10 impun obligații de administrare a pădurilor proprietate publică sau privată, prin intermediul ocoalelor silvice.

Prin introducerea obligativității administrării fondului forestier național prin structuri silvice specializate, s-a asigurat o administrare specifică inclusiv pentru pădurile proprietate privată. Se legiferează astfel obligația în sarcina administratorilor de păduri proprietate publică a statului și a proprietarilor de păduri de a înființa fonduri de conservare și regenerare a pădurilor, fiind stabilite, totodată, principii și măsuri concrete de amenajare a pădurilor⁵.

Urmare a modificării, în luna iulie 2017, a **Codului Silvic**, prin Legea 175/2017⁶, volumele de masă lemnoasă, cu diametrul de până la 24 cm, rezultate din anumite tipuri de tăieri, în principal produse secundare⁷, se comercializează de către administratorii de fond forestier proprietatea statului, cu prioritate, **pentru asigurarea necesarului de lemn de foc pentru populație**. Totodată, unităților administrativ-teritoriale le revine obligația transmiterii necesarului de lemn de foc centralizat, în urma solicitărilor populației, către ocoalele silvice care administrează fond forestier proprietate publică, iar în situația în care acestea nu dispun de cantitățile de lemn de foc necesare pentru acoperirea consumului populației, cantitățile necesare de lemn de foc sunt centralizate de prefecturile județene și transmise către RNP-Romsilva, pentru acoperirea necesarului de lemn de foc din județe în care există excedent. De asemenea, s-a reglementat, pentru administratorii de fond forestier proprietate publică (proprietatea UAT-urilor), posibilitatea **comercializării în mod direct de masă lemnoasă**, cu prioritate, pentru asigurarea necesarului de lemn de foc a populației.

În urma modificării, în luna august 2018, a **Codului Silvic**, prin Legea 230/2018⁸, s-a clarificat modalitatea de asigurare a serviciilor silvice pentru suprafețele de până în 30 de hectare. Totodată, pentru produsele de igienă⁹ și produsele accidentale¹⁰, s-a reglementat posibilitatea valorificării inclusiv ca masă lemnoasă pe picior, a masei lemnoase rezultate din acestea.

Prin prevederile Legii 134/2017¹¹, s-a relaxat regimul contravențiilor silvice, în anumite situații.

⁵ Titlul III din Codul silvic din 2008 (Legea 46/2008).

⁶ Publicată în Monitorul Oficial nr. 569 din 18 iulie 2017.

⁷ Produse secundare – reprezintă produse rezultate din tăieri de îngrijire și conducere a arboretelor.

⁸ Publicată în Monitorul Oficial nr. 611 din 12 august 2018.

⁹ Produse de igienă – reprezintă produse rezultate din procesul normal de eliminare naturală.

¹⁰ Produse accidentale – reprezintă produse rezultate în urma acțiunii factorilor biotici și abiotici destabilizatori sau din defrișări de pădure legal aprobate.

¹¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 445 din 15 iunie 2017.

1.1. Autoritatea de reglementare în domeniul silviculturii

În România, Ministerul Apelor și Pădurilor¹² își desfășoară activitatea în domeniile: planificare strategică, managementul fondului forestier și cinegetic, gospodărirea apelor, hidrologie, hidrogeologie, protecția, conservarea și refacerea capitalului natural din domeniul apelor și pădurilor, iar începând cu ianuarie 2017, autoritatea îndeplinește rolul de autoritate de stat, de sinteză, coordonare și control în domeniul silviculturii.

1.2. Gărzile Forestiere

Gărzile Forestiere s-au constituit ca instituții publice cu personalitate juridică, fiind în subordinea autorității publice centrale care răspunde de silvicultură. Acestea au luat ființă prin preluarea, atât a posturilor și personalului din cadrul Comisariatelor de Regim Silvic și Cinegetic, cât și a atribuțiilor acestora.

Gărzile Forestiere au rolul de a implementa, pe raza lor de competență, politica autorității publice centrale care răspunde de silvicultură în activitățile de administrare a fondului forestier național, de control al provenienței și al trasabilității materialelor lemnoase, de dezvoltare a conștiinței forestiere, de accesibilizare a pădurilor, de dezvoltare a fondului forestier național, de sprijin al formelor asociative ale proprietarilor de păduri, de control al aplicării și respectării regimului silvic.

Personalul cu atribuții de control din cadrul gărzilor forestiere, constată faptele ce pot fi supuse regimului contravențiilor din domeniul silviculturii și cinegetic, aplicând sancțiuni conform prevederilor legale în vigoare, și având posibilitatea confiscării materialului lemnos ce face obiectul contravenției.

2. Masa lemnoasă cu destinația lemn de foc

Precizăm că nu există o standardizare a produsului *lemn de foc* sau o definiție din punct de vedere silvic a termenului “*lemn de foc*”, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc fiind considerată, din punct de vedere silvic, masa lemnoasă de calitatea cea mai slabă.

Masa lemnoasă cu destinația lemn de foc este comercializată de către administratori și proprietari de fond forestier, ca masă lemnoasă neprelucrată (pe picior¹³, fasonată la cioată,

¹² Conform HG nr. 20/2017, publicată în MO nr. 48 din 17 ianuarie 2017.

¹³ Masa lemnoasă în arbori nedoborâți.

fasonată¹⁴⁾ sau prelucrată (lemn de foc). Aceasta poate fi comercializată în mod direct de la locul unde a fost recoltată¹⁵, la drum auto sau din depozit. Totodată, în caz de necesitate, aceasta poate fi substituită cu oricare alt sortiment de masă lemnoasă, pentru satisfacerea nevoii imediate de încălzire a locuinței. Pentru a putea fi transformată *masa lemnoasă cu destinația lemn de foc* în *lemn de foc* – ca și produs finit, este necesar ca aceasta să fie debitată¹⁶, iar în situația în care masa lemnoasă provine din bușteni de mari dimensiuni, este necesar ca aceasta să fie spartă. Aceste operațiuni implică unele costuri, putând fi executate inclusiv de către utilizatorul final. Prețul masei lemnoase cu destinația lemn de foc este influențat de elemente de cost (precum operațiunile de tăiere, de prelucrare, de transport, de depozitare) ori de alte elemente precum specia, gradul de uscare etc.

Lemnul de foc reprezintă un produs finit obținut:

- ✓ fie direct, din masa lemnoasă recoltată (cantitatea fiind estimată, în cele mai multe situații, înainte de recoltare);
- ✓ fie ca rezultat al unei acțiuni de sortare a masei lemnoase fasonate;
- ✓ fie ca rezultat al unei acțiuni de reciclare a materialului lemnos;
- ✓ fie ca rezultat al procesului de prelucrare a masei lemnoase.

Lemnul de foc este comercializat, în general, ca masă lemnoasă prelucrată¹⁷.

2.1. Piața relevantă

Piața lemnului de foc este o piață conexă pieței primare a lemnului, fiind situată, în general, în aval față de aceasta.

Definirea pieței relevante presupune identificarea tipului de produse/servicii pe care întreprinderile le comercializează/prestază (definirea pieței relevante a produsului) și a zonei geografice în care întreprinderile sunt implicate în cererea și oferta respectivelor produse/servicii (definirea pieței relevante geografice).

Piața relevantă are aşadar două componente: piața relevantă a produsului și piața relevantă geografică.

Conform prevederilor *Instrucțiunilor privind definirea pieței relevante*¹⁸, piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele și/sau serviciile care sunt considerate de către consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită caracteristicilor, prețului și utilizării acestora.

¹⁴ Masă lemnoasă provenită din arbori doborâți.

¹⁵ Comercializată *la cioată*.

¹⁶ tăiată.

¹⁷ debitată/spartă/ambalată.

¹⁸ Instrucțiuni din 05.08.2010 privind definirea pieței relevante, publicate în Monitorul Oficial numărul 553 din 5 august 2010.

Definirea pieței relevante, atât la nivelul produsului, cât și geografic, trebuie să permită identificarea concurenților reali ai întreprinderilor în cauză, care sunt capabili să influențeze comportamentul respectivelor întreprinderi și să le împiedice să acționeze independent de presiunile unei concurențe efective.

Prin **întreprindere** se înțelege orice entitate angajată într-o activitate economică, adică o activitate constând în oferirea de bunuri sau de servicii pe o piață dată, independent de statutul său juridic și de modul de finanțare.

2.1.1. Piața relevantă a produsului

Piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele și/sau serviciile/lucrările pe care consumatorul le consideră interschimbabile sau substituibile, datorită caracteristicilor, prețurilor și utilizării acestora.

Produsul care face obiectul examinării preliminare este *masa lemnoasă cu destinația lemn de foc*.

Lemnul – ca produs primar- reprezintă una dintre resursele naturale importante pentru domeniile industrie, construcții, energie, agricultură etc.

Pădurea este o componentă definitorie a biodiversității naturii, o resursă și o condiție esențială a existenței și dezvoltării umanității.

Produsele recoltate din fondul forestier național al României, nu sunt unitare din punct de vedere al speciei, vârstei, dimensiunii, calității etc, întrucât fondul forestier național nu este format din suprafețe/partizi unitare.

În abordările de specialitate specifice domeniul silvic¹⁹, se consideră că pădurea îndeplinește mai multe funcții în cadrul mediului natural și economico – social, cum ar fi: funcția climatică²⁰, funcția hidrologică²¹, funcția antierozională²², funcția oxică²³, funcția antipoluantă²⁴, funcția sanitar igenică²⁵, funcția cinegetică, funcția antifonică, funcția turistică și recreativă, funcția militar – strategică și funcția economică. Între toate aceste funcții ale pădurii, există o interfuncționalitate și o interdependență permanentă.

¹⁹ Laurențiu N. Popescu, Aspecte teoretice și metodologice ale sistemului de indicatori de evidență, analiză și previziune în silvicultură și economia forestieră, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” – Facultatea de științe economice din Cluj-Napoca.

²⁰ Funcție climatică - în funcție de speciile de arbori, de înălțimea și densitatea lor, pădurea moderează regimul temperaturilor.

²¹ Funcția hidrologică - influența pădurilor asupra regimului apelor.

²² Funcție antierozională- rădăcinile arborilor fixeză solul.

²³ Funcția oxică- constă în capacitatea pădurii de producere a oxigenului.

²⁴ Funcția antipoluantă – constă în capacitatea pădurii de a fixa substanțele poluante.

²⁵ Funcția sanitari-igienică – constă în capacitatea pădurii de igienizare a aerului și de exercitare a mijloacelor climatice și terapeutice.

Funcția economică a pădurii, constă în capacitatea acesteia de a asigura principala resursă de masă lemnoasă din diferite specii forestiere și resursele secundare ale mediului forestier, respectiv vânat, fructe, flori, plante medicinale, iarba, frunze, ciuperci, coajă, răsină etc, acestea servind la dezvoltarea economiei și asigurarea necesităților de consum ale populației.

Masa lemnoasă cu destinația lemn de foc este achiziționată de către populație pentru a fi folosită pentru încălzirea locuinței/gospodăriei, fiind, în general, prelucrată (debitată/spartă), pentru a putea fi utilizată.

Apreciem că *masa lemnoasă cu destinația lemn de foc* poate fi substituibilă cu alte sortimente de masă lemnoasă²⁶, cu alte destinații, atunci când prețurile acestor sortimente de masă lemnoasă sunt mai mici sau egale cu prețul masei lemnoase cu destinația lemn de foc sau atunci când masa lemnoasă cu destinația lemn de foc lipsește de la comercializare, situații întâlnite, în piața analizată, la sfârșitul anului 2016, în anul 2017, precum și la începutul anului 2018.

Cu privire la masa lemnoasă recoltată ilegal, există dificultăți ca aceasta să fie integrată în industrie, luând în considerare obligațiile în vigoare privind trasabilitatea, fiind mult mai facil ca aceasta să aibă destinație ca lemn de foc. De asemenea, anumiți procesatori, care nu impun standarde privind calitatea masei lemnoase procesate, procesatori care toacă masa lemnoasă, pot folosi, în cadrul procesului de producție, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc.

Trebuie avut în vedere că destinația reală a masei lemnoase nu o stabilește vânzătorul sau reglementatorul, ci cumpărătorul, existând multiple situații în care masa lemnoasă cu diverse destinații să fie folosită cu destinația lemn de foc, dar și situația inversă în care masa lemnoasă cu destinația lemn de foc să fie folosită în industrie sau pentru alte utilizări.

Lemnul de foc este substituibil, cel puțin din punct de vedere tehnic, cu peleți²⁷/brichete²⁸/cărbune. Cu toate acestea, costurile înregistrate, la nivelul lunii august 2018, pentru următoarele surse de încălzire, erau situate, după cum urmează:

- pentru *peleți*: cca. **1.150 – 1.350 lei/tonă**;
- pentru *brichete* (rezultate din prelucrarea tutunului, rezultate din prelucrarea florii soarelui sau rezultate din paie de grâu): cca. **700 – 1.150 lei/tonă**;
- pentru *cărbuni* (lignit): cca. **400 – 500 lei/tonă**;
- prețul *lemnului de foc, esență tare, la producătorii de masă lemnoasă*: **cca. 220 lei/tonă**²⁹;
- prețul *lemnului de foc în depozitele comercianților*: **cca. 300-450 lei/tonă**;

²⁶ Masă lemnoasă – totalitatea arborilor pe picior și/sau doborâți, întregi sau părți din aceștia, inclusiv cei aflați în diferite stadii de transformare și mișcare în cadrul procesului de exploatare forestieră.

²⁷ Peleți - combustibil solid, în formă de mici creioane (Φ 2-12 mm, lungime medie 3-5 cm produs din materiale biomasice - resturi de lemn/vegetale, paie, tulpini de floarea soarelui/porumb, frunze etc).

²⁸ Brichete - produs obținut prin brichetarea materialului mărunt sau pulverulent, în forme geometrice regulate.

²⁹ Valoare medie pentru întreprinderile producătoare din județele Brașov, Brăila, Ialomița și Hunedoara.

- prețul *lemnului de foc în rețelele de bricolaj*: cca. **600-650 lei/tonă**.

Precizăm că procesul de ardere al peleșilor/brichetelor generează mai puțină poluare, permite automatizare, puterea calorică a peleșilor/brichetelor fiind superioară puterii calorice a lemnului de foc. Prețul acestora este sensibil mai mare decât prețul lemnului de foc, peleșii și brichetele din lemn sau biomasă fiind considerate combustibili din biomasă prelucrată.

Lemnul de foc este substituibil, din punct de vedere tehnic, cu biomasă neprelucrată, în special, coceni de porumb și resturi de porumb, populația din zonele rurale în care se cultivă cereale folosind în gospodării acest tip de combustibil. În cadrul examinării preliminare, nu s-au întâlnit situații de comercializare a acestui tip de biomasă neprelucrată, aceasta fiind folosită, preponderent, pentru autoconsum.

Producătorii de masă lemnoasă, fiind, în general, specializați, cantitatele recoltate, procesul de recoltare și de transport al masei lemnoase, sunt supuse autorizării/reglementării/supravegherii de către autorități publice cu atribuții în domeniu.

În conformitate cu prevederile Codului Silvic, administratorii/proprietarii de fond forestier au posibilitatea să exploateze masa lemnoasă, numai cu respectarea obligațiilor de punere în valoare³⁰, de autorizare a parchetelor³¹ și de eliberare a documentelor specifice de către cei abilați, potrivit legii.

Întocmirea de amenajamente silvice³² este obligatorie pentru proprietățile de fond forestier mai mari de 10 ha. Din proprietățile mai mici de 10 ha, se poate recolta un volum de maximum 5 mc/an/ha. Exploatarea masei lemnoase se face doar de către întreprinderi atestate, cu excepția proprietarilor de fond forestier-persoane fizice, care pot exploata din proprietatea lor, fără atestat, un volum de maxim 20 mc/an.

Se apreciază că masa lemnoasă cu destinația lemn de foc, atunci când este comercializată drept masă lemnoasă neprelucrată, respectiv masa lemnoasă pe picior, masa lemnoasă fasonată la cioată ori masa lemnoasă fasonată, poate fi transformată în lemn de foc – produs finit, dar în egală măsură constituie un segment distinct din piața primară a lemnului.

³⁰Act de punere în valoare (APV) – document tehnico-economic care conține rezultatele evaluării cantitative și calitative, precum și localizarea masei lemnoase destinate exploatarii, conform normelor tehnice silvice pentru amenajarea pădurilor.

³¹ Parchet – suprafața de pădure în care se efectuează recolțări de masă lemnoasă în scopul realizării unei tăieri de îngrijire, a unui anumit tratament, a lucrărilor de conservare, a extragerii produselor accidentale sau de igienă.

³²Amenajament silvic – studiul de bază în gestionarea pădurilor, cu conținut tehnico-organizatoric, juridic și economic, fundamentat ecologic.

2.1.2. Piața relevantă geografică

Piața geografică relevantă cuprinde zona în care sunt localizați operatorii economici implicați în livrarea produselor incluse în piața produsului, zonă în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi diferențiată în arii geografice vecine, datorită, în special, unor condiții de concurență substanțial diferite.

Din punct de vedere geografic, pentru scopul prezentei examinări preliminare, piața relevantă geografică a fost definită ca fiind o piață locală.

Având în vedere cele prezentate, se apreciază că piața relevantă avută în vedere în cadrul examinării preliminare este **piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc pentru județele Brașov, Brăila, Ialomița și Hunedoara**.

3. Obiective

Analizele realizate în prezenta Examinare³³ sunt un rezultat al prelucrării și sintetizării datelor și informațiilor furnizate la solicitarea autorității de concurență, de către întreprinderile care operează pe piețele analizate, în corelare cu datele furnizate de către Institutul Național de Statistică (în continuare INS).

3.1. Compararea consumului/necesarului de lemn de foc la nivel județean

În cadrul lucrărilor statistice privind balanța energetică anuală, realizate de către INS, la nivelul lunii noiembrie, pentru anul anterior anului de referință, sunt prezentate consumuri energetice estimate, la nivel național, pentru fiecare sursă de combustibil utilizată, fiind realizate, pentru comparare și echivalare, conversii ale energiei combustibililor utilizați, în unități comparabile de energie, respectiv în tone echivalent petrol-*tep* sau giga joule-*GJ*.

Precizăm că INS nu determină necesarul anual de lemn de foc pentru populație, instituții și întreprinderi. Drept urmare, în mod evident, nu se pot realiza comparații privind acest indicator. Totodată, consumurile anuale de lemn de foc (inclusiv biomasă) pentru populație, instituții și întreprinderi, estimate de INS, sunt determinate la nivel național, neexistând o defalcare la nivel

³³ Pe parcursul derulării examinării, nu au fost identificate studii de piață, cercetări de piață, surse de informații relevante privind cotele deținute de întreprinderi pe nici una din piețele analizate.

județean³⁴. Pentru determinarea consumului de lemn de foc (inclusiv biomasă) la nivel județean s-a avut în vedere raportul dintre populația județului și populația la nivel național, coeficientul rezultat fiind raportat la consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă), estimat de INS, la nivel național.

Producția de lemn de foc din fondul forestier național a fost estimată de către INS la **cca. 5.163 mii mc/an**³⁵.

Consumul total de lemn de foc (inclusiv biomasă), la nivel național (autorități publice, întreprinderi și populație), era estimat de INS, la **14.809 mii tone** (cca. **22.783 mii mc**), pentru anul 2016, respectiv **14.953 mii tone** (cca. **23.004 mii mc**), pentru anul 2017.

Din **consumul total de lemn de foc** (inclusiv biomasă), la nivel național, INS a estimat un consum de lemn de foc (inclusiv biomasă) doar pentru populație de:

- **12.154 mii tone**, reprezentând aproximativ 18.698³⁶ mii mc, pentru anul 2016;
- **12.466 mii tone**, reprezentând aproximativ 19.178 mii mc, pentru anul 2017.

*Potrivit datelor INS, producția națională totală de masă lemnoasă pentru anul 2016, a fost estimată la **17.198 mii mc**, iar pentru anul 2017, la **18.316 mii mc** - valori apreciate ca fiind apropriate, ca și mărime, cu cele privind consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă), destinat populației, la nivel național.*

Din prelucrarea informațiilor furnizate de Ministerul Apelor și Pădurilor, în cadrul investigației sectoriale derulate pe piața primară a lemnului, conform datelor din inventarul forestier național, început în anul 2008, s-a estimat că în perioada **2008-2012**, s-a recoltat, la nivel național, masă lemnoasă în volum de aproximativ **26.900 mii mc/an**³⁷.

Astfel, s-a estimat că, masa lemnoasă recoltată anual, în perioada **2008-2012**, la nivel național, era cuprinsă în intervalul **23.900 - 29.900 mii mc/an**, comparativ cu intervalul **16.520³⁸ - 19.081³⁹ mii mc/an**, recoltați în mod legal, la nivel național, conform INS, în aceeași perioadă de referință.

Conform informațiilor disponibile în mijloacele publice de informare în masă, privind rezultatele inventarului forestier național faza II⁴⁰, s-a constatat o diferență între arborii identificați în ciclul I și neidentificați în ciclul II, pentru **perioada 2013-2017**, corespunzătoare unei cantități de masă

³⁴ Conform adresei INS nr.14347/13.05.2018 înregistrată la Consiliul Concurenței sub nr. RG 6753/21.05.2018.

³⁵ Pentru anul 2016, conform adresei INS nr.14347/13.05.2018, înregistrată la Consiliul Concurenței sub nr. RG 6753/21.05.2018.

³⁶ Transformarea s-a efectuat pentru o densitate medie de 0,65 tone/mc pentru lemnul uscat; Densitatea lemnului diferă foarte mult, în funcție de gradul de uscare, astfel lemnul de brad verde are o densitate de cca. 95 gr/cm³, iar lemnul de brad uscat uscat de cca. 55 gr/cm³.

³⁷ Precizia de măsurare fiind de +/- 11% potrivit informațiilor incluse în Inventarul Forestier Național.

³⁸ Înregistrată în anul 2009.

³⁹ Înregistrată în anul 2012.

⁴⁰ Prezentat în conferință de presă, de către Ministerul Apelor și Pădurilor, în 12 decembrie 2018, dar încă în procedură de validare.

lemnosașă în volum de aproximativ **38.600 mii mc/an⁴¹** comparativ cu **17.198⁴² -19.282⁴³ mii mc/an**, cantitate consemnată ca fiind recoltată în mod legal, conform INS, la nivel național, în perioada de referință 2013-2017.

Luând în considerare datele estimate de INS referitoare la consumul de lemn de foc, având în vedere opiniile exprimate de participanți în piața analizată, potrivit cărora, este mult mai ușor de gestionat masa lemnoasă recoltată ilegal, în raport cu populația, se desprinde concluzia că o mare parte din cantitățile de masă lemnoasă recoltate ilegal au fost utilizate ca lemn de foc.

În cuprinsul lucrării “*Consumuri Energetice în gospodării, în anul 2009*”, care nu a mai fost editată ulterior, INS a luat în considerare un consum mediu pentru încălzire, per an, per gospodărie, de 5.447 kg lemn de foc. Această valoare (cca. 6-8 mc) reprezintă o cifră apropiată de cele avute în vedere de alte entități⁴⁴ în estimarea consumului mediu de lemn de foc pentru încălzire, pentru populație.

Randamentul de transformare al combustibilului lemn de foc, în căldură, prin ardere, luat în considerare, de cca. 68 %, nu pare rezonabil, având în vedere constituția și gradul de eficiență energetică al sobelor utilizate de populația rurală, în general.

Totodată, consumul energetic luat în calcul pentru încălzirea unei locuințe/gospodării, cu lemn de foc, este cu cca. 95 % mai mare, în cazul locuințelor încălzite cu lemn de foc, comparativ cu locuințele încălzite cu energie termică. Având în vedere că între aceste tipuri de locuințe nu se pot identifica diferențe semnificative de izolație/pierderi, consumul energetic luat în calcul, pentru încălzirea unei locuințe cu lemn de foc, nu pare rezonabil. Un aspect relevant, prezentat în cadrul lucrării “*Consumuri Energetice în gospodării, în anul 2009*”, este vechimea medie de 17,1 ani a sobelor cu lemn, utilizate pentru încălzirea locuințelor, respectiv de 15,7 ani a sobelor cu lemn, utilizate pentru gătit.

Tabel nr. Tabel nr.1. Consum lemn de foc (incl. biomasă) la populație, masa lemnoasă și masa lemnoasă cu dest. lemn de foc, comercializată în anul 2016

Nr.	Județ	Consum lemn de foc (incl. biomasă) populație 2016 mii mc	Masa lemnoasă comercializată 2016-mii mc	Masa lemnoasă cu dest. lemn de foc (inclusiv lemnul de foc), comercializată 2016 mii mc
1.	Brașov	533,05	573,36	102,21

⁴¹ Conform “SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI CU PRIVIRE LA INVENTARUL FORESTIER NAȚIONAL ȘI NIVELUL EXPLOATĂRIILOR FORESTIERE ILEGAL”, adresată de Agent Green guvernului și președintelui României, preluată și de cotidianul Adevărul, în data de 28.11.2018.

⁴² Înregistrată în anul 2016.

⁴³ Înregistrată în anul 2013.

⁴⁴ Cca. 5-6 mc/an/gospodărie conform Hotnews “Ministrul Pădurilor: Oferta, mai mică decât cererea populației de încălzire a locuințelor cu lemn” din 27 iulie 2018, cca. 6 mc/an/gospodărie conform: România Liberă din 05.09.2013 “Totul despre încălzirea cu lemn”, cca. 6 mc/an/gospodărie conform: <https://observator.tv/social/lemnul-de-foc-tot-mai-putin-si-mai-scump>, din 02.12.2017.

Examinare preliminară pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc

2.	Hunedoara	390,67	158,82	27,71
3.	Brăila	244,81	55,56	12,23
4.	Ialomița	295,49	82,20	15,15

Sursa- Calcule proprii pe baza datelor prelucrate în cadrul examinării

Consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă) estimat pentru populație, pentru anul 2016, la nivelul județelor analizate, păstrează caracteristica națională, respectiv consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă) este mai mare decât producția totală de masa lemnoasă. Astfel, cantitatea de masă lemnoasă comercializată, la nivelul județului, este mai mică, în volum, decât cantitatea de masă lemnoasă cu destinație lemn de foc. Excepție face doar județul Brașov, volumul de lemn comercializat depășind volumul de lemn de foc (incl. biomasă), estimat a fi consumat de populație.

Tabel nr.2. Consum lemn de foc (incl. biomasă) la populație, masa lemnoasă și masa lemnoasă cu dest. lemn de foc, comercializată în anul 2017

Nr.	Județ	Consum lemn de foc (incl. biomasă) populație 2017 mii mc	Masa lemnoasă comercializată 2017-mii mc	Masa lemnoasă cu dest. lemn de foc (inclusiv lemnul de foc) comercializată 2017 mii mc
1.	Brașov	546,73	535,84	131,13
2.	Hunedoara	400,7	180,37	36,81
3.	Brăila	251,09	74,31	16,07
4.	Ialomița	303,08	88,30	13,60

Sursa- Calcule proprii pe baza datelor prelucrate în cadrul examinării

Consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă) estimat pentru populație, pentru anul 2017, la nivelul județelor analizate, păstrează caracteristica națională. Astfel, cantitatea de masă lemnoasă comercializată, la nivelul județului, este mai mică, în volum, decât cantitatea de masă lemnoasă cu destinație lemn de foc, estimat a fi consumat, în toate județele analizate.

*Tabel nr.3. Necessar de lemn de foc (mii mc), transmis de UAT-uri către RNP-Romsilva, conform
Art 59 Alin 5 Ind. 2 Lit. a din Codul Silvic*

Nr.	Județ/Criteriu	2016	2017	2018
1.	Brașov	-	1,022	10,43
2.	Hunedoara	-	0,25	20,01
3.	Brăila	-	7,38	7,2
4.	Ialomița	-	4,72	11,3
5.	Masă lemnoasă cu dest. lemn de foc comercializată către populație de RNP- Romsilva (mii mc)	838,6	1033,96	1438,04

Sursa- RNP-Romsilva

Cantitățile de lemn de foc, necesare pentru încălzirea populației, transmise de către UAT-uri, către RNP- Romsilva, începând cu anul 2017, urmare a modificării Codului Silvic⁴⁵, sunt semnificativ mai reduse comparativ cu consumul de lemn de foc indicat de INS. Aceasta relevă faptul că populația, fie nu a cunoscut această prevedere legală, fie nu a accesat-o.

Informațiile privind cantitățile de lemn de foc, centralizate la nivelul prefecturilor județene, transmise către RNP-Romsilva, pentru acoperirea necesarului în județele care nu au disponibil suficient lemn de foc, din regiuni care au excedent de lemn de foc, au constat, **la nivel național**, în anul 2017, în următoarele cantități: 33 mii mc, pentru județul Constanța și 3,7 mii mc, pentru județul Ialomița.

Cantitățile de lemn de foc comercializate de către RNP-Romsilva, în mod direct către populație, au crescut semnificativ (fiind înregistrat un plus de 71,6% estimat pentru anul 2018, comparativ cu anul 2016) dar nu au atins impactul scontat prin modificarea Codului Silvic.

Scurte Concluzii

Consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă) estimat al populației, pentru anii 2016 și 2017, la nivelul județelor analizate, păstrează caracteristica națională, respectiv cantitatea de masă lemnoasă comercializată, la nivelul județului, este mai mică în volum, decât cantitatea de masa lemnoasă cu destinația lemn de foc estimată a fi consumată, cu excepția județului Brașov, în anul 2016.

3.2. Evoluția prețurilor de comercializare, la nivel județean

Masa lemnoasă cu destinația lemn de foc este comercializată de către administratorii și/sau proprietarii de fond forestier.

Masa lemnoasă cu destinația lemn de foc este comercializată de către administratori și proprietari de fond forestier, ca masă lemnoasă neprelucrată (pe picior, fasonată la cioată, fasonată) sau prelucrată (lemn de foc). Aceasta poate fi comercializată în mod direct de la locul unde a fost recoltată⁴⁶, la drum auto sau din depozit. De asemenea, poate fi comercializată pe picior⁴⁷ sau fasonată⁴⁸. Pentru a putea fi transformată în lemn de foc, este necesar ca aceasta să

⁴⁵ Urmare a modificării, în luna iulie 2017, a **Codului Silvic**, prin Legea 175/2017, unităților administrativ-teritoriale le revine obligația transmiterii necesarului de lemn de foc centralizat, în urma solicitărilor populației, către ocoalele silvice care administrează fond forestier proprietate publică, iar în situația în care acestea nu dispun de cantitățile de lemn de foc necesare pentru acoperirea consumului populației, cantitățile necesare de lemn de foc pentru acoperirea acestor consumuri, sunt centralizate de prefecturile județene și transmise către RNP-Romsilva, pentru acoperirea necesarului de lemn de foc din județe în care există excedent.

⁴⁶ Comercializată *la cioată*.

⁴⁷ Masa lemnoasă în arbori nedoborâți.

⁴⁸ Masa lemnoasă provenită din arbori doborâți.

fie debitată⁴⁹, iar în situația în care provine din bușteni de dimensiuni mai mari, este necesar ca aceasta să fie spartă.

Prețul masei lemnoase cu destinația lemn de foc este influențat semnificativ de operațiunile efectuate (tăiere, prelucrare, transport, depozitare), de specie, de gradul de uscare, în general, prețul *lemnului de foc* – produs final la nivelul depozitului fiind aproape dublu, fără de prețul *masei lemnoasă cu destinația lemn de foc pe picior sau masei lemnoase fasonată la cioată*.

Producătorii de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc o comercializează, în general, întreprinderilor ca masa lemnoasă pe picior, iar în cazul populației, în general, având în vedere criteriile tehnice și geografice⁵⁰, folosesc una dintre următoarele posibilități de valorificare, respectiv comercializarea ca masa lemnoasă fasonată la cioată, masa lemnoasă fasonată la drum auto, masa lemnoasă fasonată în depozit și/sau *lemn de foc* – produs finit în depozit.

S-a considerat relevantă compararea prețurilor de vânzare la producătorii de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc, întrucât aceștia produc și comercializează același tip de produs, având aceleași caracteristici.

Disfuncționalități în aprovizionarea populației cu lemn de foc au fost identificate spre sfârșitul anului 2016. Drept urmare, s-a considerat relevantă evoluția prețurilor de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc, la producătorii de masă lemnoasă, începând cu luna august 2016.

Proprietarii de fond forestier dispun, în general, de cantități reduse de *masă lemnoasă cu destinația lemn de foc*, în mod preponderent destinată pentru autoconsum.

Tabel nr.4. Evoluția prețurilor de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc (diverse țari) la producători, în perioada 2016-2018

[8<]

Masa lemnoasă cu destinația lemn de foc (diverse țari⁵¹) este sortimentul cel mai popular.

Prețurile de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc (diverse țari), la producătorii de masă lemnoasă, au crescut, în perioada august 2016 – august 2018, cu o valoare minimă de 18,1 %, pentru județul Ialomița și o valoare maximă de 55,9 %, pentru județul Brașov.

Creșterea medie a prețurilor, înregistrată pentru întreprinderile producătoare de masă lemnoasă din cele 4 județe analizate, a fost de 51,8 %. În aceeași perioadă, august 2016- august 2018, indicele total al prețurilor de consum a fost de 106,27, respectiv, indică o creștere de 6,27 %.

⁴⁹ Tăiată.

⁵⁰ Pentru suprafețele împădurite de dimensiuni mici situate în apropierea localităților se folosește comercializarea la cioată, pentru suprafețele împădurite de dimensiuni medii și mari se folosește comercializarea la drum auto sau din depozite.

⁵¹ Masă lemnoasă provenită din speciile de foioase – total, din care pe esențe: fag, stejar, diverse specii tari (salcâm, paltin, frasin, arțar, carpen, ulm, cireș, nuc, alte specii).

Creșterea medie a prețurilor de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc (diverse tari), înregistrată la întreprinderile producătoare de masă lemnoasă, din cele 4 județe analizate, a fost de 8,26 ori mai mare decât indicele total al prețurilor de consum.

Se constată că prețul mediu de comercializare al masei lemnoase cu destinația lemn de foc *cel mai mic* se regăsește, în mod surprinzător, în județul Brăila, un județ care deține suprafețe împădurite mici, această împrejurare datorându-se faptului că cei doi producători de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc care activează în acest județ [...] își comercializează produsele, cu precădere, sub formă de material lemnos fasonat la cioată.

Totodată, se constată că prețul mediu de comercializare al masei lemnoase cu destinația lemn de foc *cel mai mare* se regăsește în județul Ialomița, un județ care deține suprafețe împădurite mici. Această împrejurare fiind un rezultat al faptului că unicul producător de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc din acest județ (Direcția Silvică Ialomița) își comercializează produsele, cu precădere, sub forma lemn de foc din depozit. Prețurile medii de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc sunt influențate în mod semnificativ, în județele Brăila și Ialomița, de manifestarea puternică în piață a concurenței din partea Direcțiilor Silvice județene, care practică prețuri de comercializare către populație, în general, mai mici.

În județul Hunedoara, un județ cu suprafață împădurită mare, datorită dimensiunilor mari ale suprafețelor împădurite, producătorii de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc își comercializează produsele, cu precădere, la drum auto sau din depozite.

În județul Brașov, un județ cu suprafață împădurită medie, datorită dimensiunilor mici și medii ale suprafețelor împădurite, producătorii de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc își comercializează produsele fasonat la cioată, la drum auto sau din depozite.

Tabel nr.5. Evoluția prețurilor de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc (diverse moi⁵²) la producători, în perioada 2016-2018

[8<]

Prețurile de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc (diverse moi), la întreprinderile producătoare de masă lemnoasă, au crescut, în perioada august 2016 – august 2018, cu o valoare minimă de 24,1 %, pentru județul Ialomița și o valoare maximă de 108,8 %, pentru județul Brăila. Creșterea medie a prețurilor, pentru întreprinderile producătoare de masă lemnoasă, din cele 4 județe analizate, a fost de 54,1 %. În aceeași perioadă, august 2016- august 2018, indicele total al prețurilor de consum a fost de 106,27, respectiv, indică o creștere cu 6,27 %.

Creșterea medie a prețurilor de comercializare ale masei lemnoase cu destinația lemn de foc (diverse moi), la întreprinderile producătoare de masă lemnoasă, din cele 4 județe analizate, a fost de 8,63 ori mai mare decât indicele total al prețurilor de consum.

⁵² Masă lemnoasă provenită din speciile de răšinoase – total și pe esențe: molid, brad, douglas, larice, pin, alte răšinoase și diverse specii moi (tei, plop, salcie, mestecătan, arin, plută, alte specii moi).

Scurte Concluzii

Creșterea medie a prețurilor pentru masa lemnoasă cu destinația lemn de foc (diverse tari), la întreprinderile producătoare de masă lemnoasă din cele 4 județe analizate, în perioada august 2016 – august 2018, a fost de 51,8 %, iar creșterea medie a prețurilor pentru masa lemnoasă cu destinația lemn de foc (diverse moi), la întreprinderile producătoare de masă lemnoasă, din cele 4 județe analizate, în perioada august 2016 – august 2018, a fost de 54,1 %.

Creșterea medie a prețurilor pentru masa lemnoasă cu destinația lemn de foc a fost semnificativ mai mare, comparativ cu indicele total al prețurilor de consum, acesta având valoarea de 106,27, pentru aceeași perioadă, august 2016- august 2018.

3.3. Cunoașterea și evaluarea situației reale a concurenței pe piețele județene

Județul Brașov

Tabel nr.6. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată, în anul 2016

[8<]

În anul 2016, pe piața județului Brașov, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă comercializate, regăsim 2 întreprinderi cu o cotă de piață de peste 10%, 6 întreprinderi cu o cotă de piață cuprinsă în intervalul 7,5-10% și 5 întreprinderi cu o cotă de piață mai mică de 7,5%.

Din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, regăsim 4 întreprinderi cu o cotă procentuală de peste 10%, 2 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 7,5-10% și 7 întreprinderi cu o cotă procentuală mai mică de 7,5%.

Tabel nr.7. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată, în anul 2017

[8<]

În anul 2017, pe piața județului Brașov, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă comercializate, regăsim 2 întreprinderi cu o cotă de piață de peste 10%, 4 întreprinderi cu o cotă de piață cuprinsă în intervalul 7,5-10% și 7 întreprinderi cu o cotă de piață mai mică de 7,5%.

Din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, regăsim 4 întreprinderi cu o cotă procentuală de peste 10%, 2 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 7,5-10% și 7 întreprinderi cu o cotă procentuală mai mică de 7,5%.

Tabel nr.8. Masa lemnoasă estimată a fi comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc estimată a fi comercializată, în anul 2018

[8<]

În anul 2018, pe piața județului Brașov, din punct de vedere al cantităților estimate de masă lemnoasă comercializate, regăsim 3 întreprinderi cu o cotă de piață de peste 10%, 4 întreprinderi cu o cotă de piață cuprinsă în intervalul 7,5-10% și 6 întreprinderi cu o cotă de piață mai mică de 7,5%.

Din punct de vedere al cantităților estimate de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, regăsim 3 întreprinderi cu o cotă procentuală de peste 10%, 2 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 7,5-10% și 8 întreprinderii cu o cotă procentuală mai mică de 7,5%.

Piața masei lemnoase și a masei lemnoase cu destinația lemn de foc, la nivelul județului Brașov, reprezintă piața județeană cea mai concurențială, dintre cele 4 piețe județene analizate.

Pe piața județului Brașov a masei lemnoase și a masei lemnoase cu destinația lemn de foc, în perioada analizată 2016 – 2018, sunt prezenti 13 producători de masă lemnoasă și de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc. Lider de piață, în perioada analizată 2016 – 2018, a [...].

Județul Brăila

Tabel nr.9. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată, în anul 2016

[8<]

În anul 2016, pe piața județului Brăila, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă și de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, sunt prezente 2 întreprinderi.

[8<]

Tabel nr.10. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată, în anul 2017

[8<]

În anul 2017, pe piața județului Brăila, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă și de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, sunt prezente 2 întreprinderi. [8<]

Tabel nr.11. Masa lemnoasă estimată a fi comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc estimată a fi comercializată, în anul 2018

[8<]

În anul 2018, pe piața județului Brăila, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă și de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc estimate a fi comercializate, sunt prezente 2 întreprinderi. [8<]

Lider de piață, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă și de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, în perioada analizată 2016 – 2018, a fost [...].

Pentru aprovizionarea populației cu masă lemnoasă cu destinația lemn de foc/lemn de foc, sunt necesare cantități suplimentare de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc/lemn de foc, din afara județului Brăila.

Județul Ialomița

Tabel nr.12. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată, în anul 2016

[8<]

În anul 2016, pe piața județului Ialomița, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă comercializate, sunt prezente 2 întreprinderi. [8<]

Tabel nr.13. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată, în anul 2017

[8<]

În anul 2017, pe piața județului Ialomița, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă comercializate, sunt prezente 2 întreprinderi. [8<]

Tabel nr.14. Masa lemnoasă estimată a fi comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc estimată a fi comercializată, în anul 2018

[8<]

În anul 2018, pe piața județului Ialomița, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă estimate a fi comercializate, sunt prezente 2 întreprinderi. [8<]

Lider de piață, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă și de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, în perioada analizată, 2016-2018, a fost [...].

Pentru aprovizionarea populației cu masă lemnoasă cu destinația lemn de foc/lemn de foc sunt necesare cantități suplimentare de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc/lemn de foc, din afara județului Ialomița.

Județul Hunedoara

Tabel nr.15. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată, în anul 2016

[8<]

În anul 2016, pe piața județului Hunedoara, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă comercializate, regăsim o întreprindere cu o cotă de piață de peste 40%, o întreprindere cu o cotă de piață cuprinsă în intervalul 20-40%, o întreprindere cu o cotă de piață cuprinsă în intervalul 10-20% și 2 întreprinderi cu o cotă de piață mai mică de 10%.

Din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, regăsim 2 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 20-40% și 3 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 10-20%.

Tabel nr.16. Masa lemnoasă comercializată, masa lemnoasă cu destinație lemn de foc comercializată, în anul 2017

[8<]

În anul 2017, pe piața județului Hunedoara, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă comercializate, regăsim o întreprindere cu o cotă de piață de peste 40% și 4 întreprinderi cu o cotă de piață cuprinsă în intervalul 10-20%.

Din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate, regăsim 2 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 20-40% și 3 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 10-20%.

Tabel nr.17. Masa lemnoasă estimată a fi comercializată, masa lemnoasă cu destinația lemn de foc estimată a fi comercializată, în anul 2018

[8<]

În anul 2018, pe piața județului Hunedoara, din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă estimate a fi comercializate, regăsim o întreprindere cu o cotă de piață de peste 40%, 3

întreprinderi cu o cotă de piață cuprinsă în intervalul 10-20% și o întreprindere cu o cotă de piață mai mică de 10%.

Din punct de vedere al cantităților de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc, estimate a fi comercializate, regăsim 2 întreprinderi cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 20-40%, o întreprindere cu o cotă procentuală cuprinsă în intervalul 10-20% și 2 întreprinderi cu o cotă de piață mai mică de 10%.

Pe piața județului Hunedoara, a masei lemnoase și a masei lemnoase cu destinația lemn de foc, în perioada analizată 2016 – 2018, sunt prezenți 5 producători de masă lemnoasă și de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc.

Având în vedere următoarele aspecte:

- cantitatea de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializată la nivelul celor 4 județe, în perioada analizată, a crescut de la 163.583 mc, la 235.977 mc, respectiv cu 44,25%;
- cantitatea de masă lemnoasă comercializată la nivelul celor 4 județe, în perioada analizată, a crescut de la 880.390 mc, la 982.939 mc, respectiv cu 11,6 %;
- creșterea medie a prețurilor pentru masa lemnoasă cu destinația lemn de foc (diverse tari), la întreprinderile deținătoare de ocoale silvice din cele 4 județe analizate, în perioada august 2016 – august 2018, a fost de 51,8 %, iar creșterea medie a prețurilor pentru masa lemnoasă cu destinația lemn de foc (diverse moi), la întreprinderile deținătoare de ocoale silvice, din cele 4 județe analizate, în perioada august 2016 – august 2018, a fost de 54,1 %;
- creșterea medie a prețurilor pentru masa lemnoasă a fost mai mare decât creșterea medie a prețurilor pentru masa lemnoasă cu destinația lemn de foc, în perioada analizată, conform informațiilor din piață;
- modificarea, în luna iulie 2017, a prevederilor **Codului Silvic**, prin Legea 175/2017⁵³, potrivit cărora s-a reglementat ca volumele de masă lemnoasă, cu diametrul de până la 24 cm, rezultate din anumite tipuri de tăieri, se comercializează de către administratorii de fond forestier proprietatea statului, cu prioritate, **pentru asigurarea necesarului de lemn pentru populație**,

se poate concluziona că *oferta s-a manifestat inelastic* pe cele 4 piețe județene analizate, respectiv piețele masei lemnoase și piețele masei lemnoase cu destinația lemn de foc, în perioada 2016 – 2018.

Posibilii factori care generează o elasticitate scăzută a ofertei, la modificarea prețurilor, sunt:

- dimensiunea semnificativă a tăierilor ilegale, volumul acestora depășind volumul producției de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc, orice influență provenită din piață reglementată a lemnului de foc, având un caracter limitat;

⁵³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 569 din 18 iulie 2017.

- volumul de masă lemnoasă care se recoltează anual este reglementat în sensul plafonării acestuia, cu implicații directe asupra volumului de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc. Din considerente de reglementare/birocrație/condiții tehnice, producătorii de masa lemnoasă nu reușesc să recolteze integral posibilitatea prevăzută pentru un an de producție;
- creșterea volumelor de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc comercializate către populație nu a fost determinată de creșterea prețurilor, ci de modificarea reglementării, prin alocarea unor cantități mai mari de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc, în condițiile în care producția națională de masă lemnoasă nu a înregistrat creșteri semnificative;

Scurte Concluzii

Raportat la cele 4 piețe județene analizate, în perioada 2016 – 2018, cu referire la piața masei lemnoase și piața masei lemnoase cu destinația lemn de foc din județele Brașov și Hunedoara, apreciem că acestea pot fi considerate piețe concurențiale, având în vedere participanții numeroși prezenti pe piețele analizate.

Piața masei lemnoase și piața masei lemnoase cu destinația lemn de foc, la nivelul județelor Brăila și Ialomița, sunt piețe pe care concurența este restrânsă, oferta manifestându-se doar prin Direcțiile Silvice județene respective.

Raportat la cele 4 piețe județene analizate, în perioada 2016 – 2018, pe piața masei lemnoase și pe piața masei lemnoase cu destinația lemn de foc, oferta s-a manifestat inelastic.

3.4. Identificarea eventualelor disfuncționalități

1) Manifestarea unei concurențe cu ofertă inelastică

Piața primară a lemnului și piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc au fost caracterizate, în perioada analizată, de faptul că oferta nu s-a ridicat la nivelul cererii, aspect care a condus la creșteri semnificative de prețuri și la disfuncționalități manifestate în aprovisionarea populației cu lemn de foc, începând cu ultima parte a anului 2016.

Disfuncționalitățile manifestate în aprovisionarea populației cu lemn de foc au generat intensificarea concurenței pe piața primară a lemnului, populația fiind pusă în situația de a achiziționa lemn de lucru, direct sau prin intermediari, schimbând destinația acestuia în lemn de foc, privând astfel industria specifică de resursa necesară.

Drept urmare, pe piața lemnului de foc s-a manifestat o concurență cu o ofertă profund inelastică. În cuprinsul Raportului privind investigația sectorială pe piața primară a lemnului, autoritatea de

concurență a formulat o serie de recomandări pentru dezvoltarea ofertei pe piața primară a lemnului și pe piața lemnului de foc.

Având în vedere:

- ✓ rezultatele ciclului II, al Inventarului Forestier Național, care au evidențiat o creștere curentă anuală, la nivelul suprafețelor împădurite, la nivel național, de 58.622.945.883 mc,
- ✓ nivelul cantităților de masă lemnoasă recoltate anual, în ultimii ani, de cca. 17.000.000-18.500.000 mc,
- ✓ faptul că în România, 57,3% din păduri sunt încadrate în Grupa I funcțională - “*Păduri cu funcții speciale de protecție*”, ceea ce presupune impunerea unui restricții privind recoltarea lemnului; totodată, potrivit informațiilor cuprinse în Inventarul Forestier Național, suprafața pădurilor disponibile pentru recoltarea de masă lemnoasă, reprezintă 80,6% din suprafața totală a pădurilor⁵⁴,
- ✓ nivelul producției de masă lemnoasă, în alte state europene, reprezintă 70-85% din creșterea curentă anuală, la nivelul statelor respective,

rezultă, în mod evident, că oferta de masă lemnoasă nu s-a ridicat la nivelul cererii, ca urmare, în special, a reglementării și accesibilității reduse a fondului forestier național.

Cererea crescută manifestată pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc, a influențat în mod semnificativ cererea manifestată pe piața primară a lemnului și reciproc.

În ultima parte a anului 2018, pe piața primară a lemnului din România oferta a înregistrat o creștere semnificativă, din următoarele considerente:

- ✓ pe fondul unui excedent de ofertă echivalentă manifestată la nivelul statelor centrale europene, preponderent de masă lemnoasă din sortimente de răšinoase, cu efecte și asupra piețelor din aval.
- ✓ din cauza creșterii competitivității produselor prelucrate, provenite din această masă lemnoasă,
- ✓ a scăderii cererii de produse finite și semifabricate din masă lemnoasă, la export, în special, în China, fapt cauzat de taxele pentru exporturi, impuse în SUA.

Astfel, efectele s-au resimțit pe piața primară a lemnului, atât asupra ofertei cât și asupra cererii, atât producătorii, cât și procesatorii de masă lemnoasă întâmpinând dificultăți în comercializarea produselor lor.

Pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc, s-au transmis aceste influențe din piața primară a lemnului, oferta de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc înregistrând o creștere. În prezent, principala disfuncționalitate identificată, respectiv lipsa la comercializare de masă lemnoasă cu destinația lemn de foc, în general, nu se mai manifestă.

2) Lipsa unor măsuri de corecție a mecanismelor de piață, în beneficiul consumatorului final

⁵⁴ Conform adresei Ministerului Apelor și Pădurilor nr. 6205/06.05.2019 înregistrată la Consiliul Concurenței sub nr. RG 5782/08.05.2019.

Pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc și pe piața lemnului de foc, s-a manifestat o cerere puternică, chiar în condițiile creșterii semnificative a prețurilor. Prin Raportul privind investigația sectorială pe piața primară a lemnului, autoritatea de concurență a formulat o serie de recomandări pentru dezvoltarea ofertei pe piața primară a lemnului⁵⁵, cu efecte directe în dezvoltarea ofertei, inclusiv pe piața lemnului de foc. Având în vedere diferențele semnificative existente între producția de lemn de foc și consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă), estimate de INS, la nivel național, se consideră că, în interesul și în beneficiul consumatorului final, pentru dezvoltarea pieței și concurenței pe piața lemnului de foc, sunt necesare, concomitent cu măsuri pentru dezvoltarea/diversificarea ofertei, inclusiv măsuri pentru economisirea lemnului de foc, printr-o folosire la un randament superior a acestei resurse regenerabile.

În România, numărul de gospodării în care se utilizează lemnul de foc, ca mijloc de încălzire, este de **3,415 milioane** și constituie **45,71%**, din cele **7,469** milioane de gospodării înregistrate la nivel național, iar numărul de gospodării în care se utilizează lemnul de foc pentru gătit este de **1,029 milioane** și constituie **14,22%** din cele **7,469** milioane de gospodării, înregistrate la nivel național,
conform INS⁵⁶.

Totodată, în mediul rural, numărul de gospodării în care se utilizează lemnul de foc drept mijloc de încălzire este de **2,773 milioane** și constituie **85,00%** din cele **3,262** milioane de gospodării înregistrate în mediul rural.

Lemnul de foc este cea mai importantă sursă de încălzire, la nivel național. Consumul de lemn de foc, într-o gospodărie, este direct proporțional cu mărimea acesteia, cu asprima condițiilor meteorologice înregistrate în sezonul rece, cu randamentul instalației de încălzire, precum și cu gradul de izolație termică al gospodăriei.

Tabel nr.18 Costuri cu combustibili, pentru energia termică⁵⁷, obținută din surse precum energie electrică, gaz metan, lemn de foc, peleți și brichete

Nr.	Denumire sursă	august-noiembrie 2018 preț energie termică lei/gigacalorie ⁵⁸
1.	Energie electrică ⁵⁹	737,77

⁵⁵ Printre care - identificarea unor soluții/instrumente pentru dezvoltarea ofertei de masă lemnoasă, în condiții de recoltare integrală a posibilității anuale, identificarea unor soluții care să permită punerea pe piață, în avans, în situații de criză, a unor cantități de masă lemnoasă programate la recoltare pentru anul de producție următor, implementarea unor măsuri pentru debirocratizarea sectorului silvic, implementarea unor măsuri pentru extinderea rețelei de drumuri forestiere.

⁵⁶ Pentru anul 2017, conform adresei INS nr.14347/13.05.2018, înregistrată la Consiliul Concurenței sub nr. RG 6753/21.05.2018.

⁵⁷ Nu s-au avut în vedere pierderile de transformare în energie calorică (căldură) și alte costuri legate de funcționare/amortizare.

⁵⁸ 1 Gigacalorie= 1162,722KWH.

2.	Gaz metan ⁶⁰	188,130
3.	Lemn de foc ⁶¹	69,8 – 80,2
4.	Peleți răšinoase ⁶²	316
5.	Brichete paie grâu ⁶³	311,2

Sursa- calcule proprii realizate în cadrul examinării

În condiții reale, costurile de producție ale energiei termice se determină prin raportarea costurilor de mai sus, la randamentul instalației de producție a energiei termice, la care se adaugă costurile legate de funcționare/amortizare ale instalației de producție a energiei termice.

Lemnul de foc este o resursă de energie verde, întrucât poate fi înlocuită. Acesta nu necesită investiții în rețele. Investițiile necesare pentru producerea energiei termice, folosind ca sursă lemnul de foc, sunt la cel mai redus nivel, dintre cele 3 surse de producere a energiei termice, respective: *lemnul de foc, gazul metan sau curentul electric*, folosite cu preponderență pentru încălzirea individuală a locuinței/gospodăriei, la nivel național.

Cu privire la randamentul de transformare în energie termică, se impun următoarele precizări:

- ✓ randamentul de transformare al *energiei electrice* în energie termică este, în general, de **peste 99%**;
- ✓ randamentul de transformare al *energiei combustibilului – gaz metan* în energie termică, pentru o centrală termică de apartament, este, în general, cuprins **între 95- 99%**;
- ✓ randamentul de transformare a *energiei combustibilului – lemn de foc* în energie termică, pentru sobe termice uzuale, este, în general, cuprins **între 20- 40%**;
- ✓ randamentul de transformare al *energiei combustibilului – lemn de foc* în energie termică, pentru sobe termice cu serpentină, este, în general, de **70-73 %**;
- ✓ randamentul de transformare al *energiei combustibilului – lemn de foc* în energie termică, pentru centrale termice, este, în general, de **90 %**;
- ✓ randamentul de transformare influențează semnificativ poluarea generată în procesul de ardere, un randament mai mic cauzând o poluare mai ridicată;
- ✓ costul combustibilului pentru obținerea unei gigacalorii, folosind gaz metan, este cu cca. 169 % mai mare decât costul combustibilului pentru obținerea unei gigacalorii, folosind lemn de foc, în situația unui randament egal al instalațiilor pentru obținerea energiei termice utilizate;

⁵⁹ S-au avut în vedere facturile TSE18 nr. 104636940/04.12.2018 și TSE16 nr. 104650346/30.10.2016 emise de către Electrica Furnizare SA către membrii echipei de examinare preliminară.

⁶⁰ S-a avut în vedere factura GDF nr. 11507681696/30.11.2018 emisă de către Engie România SA, către membrii echipei de examinare preliminară.

⁶¹ S-a avut în vedere prețul mediu pentru lemnul de foc, esență tare, de 220lei/tonă (209 lei/mc), în luna august 2018, densitate specifică 900-970 kg/mc.

⁶² S-a avut în vedere prețul peleților Schweighofer, de 1.333lei/tonă, în luna august 2018, putere calorică 4,9 kwh/kg.

⁶³ S-a avut în vedere prețul brichetelor din paie grâu, din oferta emag, 1.115lei/tonă, în luna decembrie 2018, putere calorică 4,16 kwh/kg.

- ✓ costul curentului electric pentru obținerea unei gigacalorii este cu cca. 950 % mai mare, comparativ cu costul combustibilului pentru obținerea unei gigacalorii, folosind lemn de foc, în situația unui randament egal al instalațiilor pentru obținerea energiei termice;
- ✓ costul combustibilului pentru obținerea unei gigacalorii, folosind gaz metan, este de cca. **169,3 – 178,7 lei**, cu cca. 17-106 % mai mic, comparativ cu costul combustibilului pentru obținerea unei gigacalorii, folosind lemn de foc, de cca. **200,5-349** lei, în situația unor randamente uzuale ale instalațiilor pentru obținerea energiei termice, întrebuințate, în general, de către populație.

În consecință, lemnul de foc poate constitui cel mai accesibil mijloc de producere a energiei termice pentru populație, necesitând și cele mai scăzute eforturi investiționale pentru aceasta; totodată, nu necesită prezența altor utilități: energie electrică, apă etc.

Consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă), la nivel național (autorități publice, întreprinderi și populație), era estimat de INS la **14.953** mii tone, reprezentând 3.639.186 tep⁶⁴, cca. **10,9%** din consumul energetic național, pentru anul 2017, iar consumul de lemn de foc destinat doar populației (inclusiv biomasă) la **12.466** mii tone, reprezentând 3.050.395 tep, cca. **9,13%** din consumul energetic național.

Consumul de lemn de foc (inclusiv biomasă), respectiv 3.639.186 tep, reprezintă, din punct de vedere energetic, cca. 56,5% din consumul energetic național provenit din benzină și motorină⁶⁵, care era estimat de INS, la 6.440.268 tep, reprezentând cca. 19,29% din consumul energetic național, pentru anul 2017.

Instituția cu atribuții în domeniul economisirii de energie, respectiv Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (în continuare ANRE), nu deține un plan/program pentru economisirea energiei și reducerea poluării în cazul utilizării, pentru încălzire, a lemnului de foc. Totodată, aceasta deține relativ puține informații privind lemnul de foc sau arderea acestuia⁶⁶, dar cunoaște problemele dispozitivelor utilizate pentru încălzire, de către populație, astfel:

“Conform Strategiei energetice a României 2018-2030, cu perspectiva anului 2050, aproximativ 90% din gospodăriile din mediul rural și 15% din cele din mediul urban se încălzesc preponderent cu lemn de foc, în sobe ineficiente, cu ardere incompletă, fără filtre de particole. Încălzirea locuinței este, de obicei, parțială, iar confortul termic este redus. Este vorba, în total, de aproximativ 3,5 mil. locuințe. Până în 2030, rezultatele modelării indică o tranziție către încălzirea pe bază de gaz natural, în mediu urban, renunțându-se treptat la încălzirea cu leme sau cărbune în sobe ineficiente din motive de poluare a aerului și de confort termic.”

⁶⁴ Tone echivalent petrol.

⁶⁵ La nivel național, din punct de vedere energetic, pentru anul 2017, consumul de lemn de foc, este de 2,73 ori mai mare decât consumul energetic de benzină folosită pentru transport rutier, reprezintă 88% din consumul energetic de motorină folosită pentru transport rutier și reprezintă 66,56% din consumul energetic de benzină și motorină, folosite pentru transport rutier.

⁶⁶ Conform adresei ANRE nr. 83259/31.10.2018 înregistrată la Consiliul Concurenței sub nr. RG 15111/08.11.2018.

Instituția care realizează cercetare în domeniu, respectiv Facultatea de Silvicultură și Exploatare Forestiere din cadrul Universității Transilvania Brașov, deține relativ puține informații privind lemnul de foc sau arderea acestuia⁶⁷.

Sobele comercializate pe piața națională nu prezintă, în general, informații relevante privind randamentul de transformare al combustibilului, în energie termică.

Conform discuțiilor telefonice informale purtate cu producători de sobe din teracotă/cărămidă, aceștia nu cunosc randamentul de transformare al combustibilului, în energie termică. Totodată, nu a fost identificat, la nivel național, niciun producător recunoscut/atestat științific de sobe cu un grad de eficiență ridicat (există producătorul de sobe care deține site-ul www.sobe-eficiente.ro, care face referire la norma EN 15544 și care prezintă mai multe modele de sobe din teracotă/cărămidă cu ardere eficientă, dar această sursă nu are omologare/agreere/atestare științifică)⁶⁸.

De asemenea, în România, se comercializează șeminee, termoșeminee și focare de șeminee. Pentru unele dintre aceste dispozitive, comercianții afișează randamentul/consumul orar al acestora, în general randamentele afișate fiind situate la peste 70%, prețul unui astfel de dispozitiv fiind cuprins între 562,25 lei/buc și 3.816,93 lei/buc, la Dedeman⁶⁹, 1.785 lei/buc și 19.733,77 lei/buc, la eMAG⁷⁰ etc. Pentru unele dintre aceste produse se face referire la norma EN 15544, randamentul/consumul orar al acestor dispozitive fiind asumat de producătorul dispozitivului, fără ca acesta să facă referire la o eventuală omologare/agreere din partea vreunei instituții naționale.

Exemplificăm, prin trecerea de la un *randament ipotecic al instalației de încălzire de 25%*, la un randament ipotecic al instalației de încălzire de 75%:

- cantitatea de lemn de foc necesară pentru încălzire scade direct proporțional cu raportul randamentelor – fiind în acest caz de 3 ori mai mică,
- costul combustibilului necesar pentru încălzire, la utilizatorul final, fiind de cel puțin 3 ori mai mic.

Astfel, în urma scăderii cererii de consum, prin implementarea unui program de economisire a lemnului de foc, pe lângă scăderea necesarului de lemn de foc la consumatorul final, va scădea și prețul lemnului de foc.

Drept urmare, se consideră oportună, în interesul consumatorului final, inițierea unui **plan/program național de înlocuire a dispozitivelor ineficiente și poluante utilizate de populație pentru încălzire, cu unele mai eficiente, pentru economisirea energiei** în cazul utilizării, pentru încălzire, a lemnului de foc, prin utilizarea scăderii consumului de lemn de foc,

⁶⁷ Conform adresei Facultății de Silvicultură și Exploatare Forestiere înregistrată la Consiliul Concurenței sub nr. RG 15887/21.11.2018.

⁶⁸ Prețul unei sobe construită de către acesta întreprindere pornește de la cca. 2800lei/unitate.

⁶⁹ Șemineu Prity K1, putere 9 kW, la 565,25 lei/buc - Șemineu pe lemn, brichete, cărbune Prity ATC W20, 20 kW-3.816,93 lei/buc

⁷⁰ Termoșemineu pe lemn Fornello Aqua Premium 14 kw, la 1.785,00 lei/buc - Șemineu cu flacără dublă de înaltă eficiență, pe lemn, Xeoos - 19.733,77 lei/buc

drept pârghie de corecție în mecanismul de funcționare a pieței analizate, cu scopul final de scădere a costurilor de încălzire și de obținere a următoarelor beneficii suplimentare:

- ajustarea cererii manifestate pe piața analizată, la nevoile de consum raportate la un randament superior al dispozitivelor de încălzire;
- în contextul manifestării unei concurențe cu ofertă inelastică pe piața analizată, planul/programul național propus poate constitui o pârghie de corecție pentru inertia ofertei pe această piață;
- reducerea poluării, prin arderea unor cantități de lemn de foc considerabil diminuate;
- reducerea necesarului de lemn de foc poate conduce inclusiv la diminuarea tăierilor ilegale;
- nu în ultimul rând, ca urmare a scăderii necesarului de lemn de foc, se reduce poluarea, având în vedere funcția oxică⁷¹ și antipoluantă⁷² a arborilor nedoborâți.

3) Lipsa unor informații disponibile privind volumul tăierilor ilegale din fondul forestier național.

După cum s-a prezentat, în cadrul paragrafului 3.1., având în vedere datele estimate de INS referitoare la consumul de lemn de foc, având în vedere opiniile exprimate de către participanții activi pe piața analizată, potrivit căror este mult mai ușor de gestionat masa lemnoasă recoltată ilegal în raport cu populația, se poate aprecia că o mare parte din cantitățile de masă lemnoasă recoltate ilegal au fost utilizate ca lemn de foc.

Inventarul Forestier Național realizează studii privind cantitățile de masă lemnoasă recoltată din fondul forestier național și din suprafețele împădurite din afara fondului forestier național, neexistând o repartizare a cantităților de masă lemnoasă recoltată între cele 2 suprafețe împădurite. Totodată, Inventarul Forestier Național realizează studii privind cantitățile de masă lemnoasă recoltată din fondul forestier național și din suprafețele împădurite din afara fondului forestier național, având în vedere cicluri de 5 ani de raportare, rezultând o frecvență redusă, de 5 ani, între rapoarte.

Centralizarea controalelor de fond și parțiale privind volumul de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, identificat, la nivel național, în perioada 2014-2016, nu permite formularea unor concluzii privind situația tăierilor ilegale la nivelul fondului forestier național. În aceste condiții:

- pentru 48.977 de controale de fond și parțiale realizate în fondul forestier național, în anul 2014, s-a identificat un volum de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, în cuantum de 291.945 mc;

- pentru 38.698 de controale de fond și parțiale realizate în fondul forestier național, realizate în anul 2015 s-a identificat un volum de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, în cuantum de 153.405 mc;

⁷¹ Funcția oxică - constă în capacitatea pădurii de producere a oxigenului.

⁷² Funcția antipoluantă – constă în capacitatea pădurii de a fixa substanțele poluante.

- pentru 45.177 de controale de fond și parțiale realizate în fondul forestier național, realizate în anul 2016, s-a identificat un volum de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, în quantum de 191.450 mc.

A Astfel, în cadrul controalelor de fond privind volumul de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, identificat la nivel național, ar trebui avută în vedere și suprafața de fond forestier controlată, pentru a se putea raporta și extrapola anual volumul de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept la nivelul fondului forestier național. Cu toate acestea, având în vedere opinia exprimată în cadrul examinării de către Ministerul Apelor și Pădurilor⁷³, în sensul că tăierile ilegale se realizează, preponderant, în zone accesibile, situate de regulă în apropierea așezărilor umane sau în zone pentru care nu se asigură servicii silvice obligatorii, rezultatele nu ar fi concludente la nivelul fondului forestier național. Având în vedere că fondul forestier proprietatea publică a statului sau a UAT-urilor este în întregime administrat silvic – fiind asigurate serviciile silvice obligatorii, pentru aceste suprafețe ar putea fi extrapolat/determinat quantumul tăierilor ilegale chiar și numai la nivelul acestora, dacă în cadrul controalelor de fond privind volumul de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, ar fi avută în vedere și suprafața de fond forestier controlată. Rezultatele astfel determinate ar fi relevante întrucât ar permite cuantificarea tăierilor ilegale la nivelul fondului forestier proprietatea publică a statului și la nivelul fondului forestier proprietatea publică a UAT-urilor.

4) Deficiențe în activitatea de achiziții a administratorilor de fond forestier proprietate publică

Conform Ministerului Apelor și Pădurilor⁷⁴, în anul 2017, 65,9 % din fondul forestier național constituia proprietate publică⁷⁵. În urma modificării în luna iulie 2017, a Codului Silvic, prin Legea 175/2017⁷⁶, s-a reglementat ca volumele de masă lemnoasă, cu diametrul de până la 24 cm, rezultate din anumite tipuri de tăieri, în principal produse secundare, se recoltează⁷⁷ și comercializează de către administratorii de fond forestier proprietatea statului, cu prioritate, pentru asigurarea necesarului de lemn de foc pentru populație. Volumele de masă lemnoasă, menționate mai sus, care trebuiau recoltate de către administratorii de fond forestier proprietatea publică, depășeau volumele de masă lemnoasă atestate a fi recoltate, de către aceștia, cu forțe proprii, în acest caz, administratorii de fond forestier proprietatea statului fiind puși în situația să achiziționeze servicii de exploatare forestieră.

Administratorii de fond forestier proprietatea statului sunt întreprinderi proprietatea statului, fiind considerate organisme de drept public - autorități contractante, în accepțiunea Legii nr.

⁷³ Conform adresei Ministerului Apelor și Pădurilor nr. 6205/06.05.2019 înregistrată la Consiliul Concurenței sub nr. RG 5782/08.05.2019.

⁷⁴ Raport privind starea pădurilor României în anul 2017.

⁷⁵ Proprietate publică a statului și proprietate publică și privată a UAT-urilor.

⁷⁶ Publicată în Monitorul Oficial nr. 569 din 18 iulie 2017.

⁷⁷ prin Legea 230/2018 publicată în Monitorul Oficial nr. 611 din 12 august 2018 s-a permis și valorificarea pe picior, în anumite condiții.

98/2016⁷⁸ privind achizițiile publice, în situația în care îndeplinesc condițiile de la Art. 4 alin. (2) din Legea nr. 98/2016 prezentate mai jos:

„[...] Art. 4 [...] (2) *Prin organisme de drept public în sensul alin. (1) lit. b) se înțelege orice entități, altele decât cele prevăzute la alin. (1) lit. a) care, indiferent de forma de constituire sau organizare, îndeplinesc în mod cumulativ următoarele condiții:*

a) sunt înființate pentru a satisface nevoi de interes general, fără caracter comercial sau industrial;

b) au personalitate juridică;

c) sunt finanțate, în majoritate, de către entități dintre cele prevăzute la alin. (1) lit. a) sau de către alte organisme de drept public ori se află în subordinea, sub autoritatea sau în coordonarea ori controlul unei entități dintre cele prevăzute la alin. (1) lit. a) sau ale unui alt organism de drept public ori mai mult de jumătate din membrii consiliului de administrație/organului de conducere sau de supraveghere sunt numiți de către o entitate dintre cele prevăzute la alin. (1) lit. a) ori de către un alt organism de drept public.

(3) Se consideră că nevoile de interes general, prevăzute la alin. (2) lit. a), au caracter industrial sau comercial, dacă entitatea înființată, în condițiile legii, de către o autoritate contractantă îndeplinește în mod cumulativ următoarele condiții:

a) funcționează în condiții normale de piață;

b) urmărește obținerea unui profit;

c) suportă pierderile care rezultă din exercitarea activității sale [...]”

Administratorii de fond forestier proprietatea statului, în mod special RNP-Romsilva, au fost puși în situația să achiziționeze servicii de exploatare forestieră, împreună cu restul materiilor prime, materialelor, utilajelor, pieselor de schimb și serviciilor necesare desfășurării activității, prin intermediul Sistemului Electronic de Achiziții Publice – SEAP, aspect care poate conduce la blocaje în activitatea economică desfășurată sau la imposibilitatea efectuării achiziției, din lipsă de oferanți. Într-o astfel de situație s-a regăsit, în special, RNP-Romsilva, pentru achiziția de servicii de exploatare forestieră, întrucât avea necesar un volum semnificativ de servicii de exploatare forestieră. În situația în care nu s-au putut achiziționa serviciile de exploatare forestieră necesare, volumele de masă lemnoasă, pentru care s-a intenționat achiziția respectivelor servicii, nu se mai recoltau.

Conform discuțiilor informale purtate cu reprezentanți ai administratorilor de fond forestier proprietatea statului, o serie de întreprinderi, administratori de fond forestier proprietatea statului, au procedat la modificarea statutului propriu, pentru a se încadra ca **entitate – cu caracter industrial sau comercial**. În această situație, nu mai există obligația realizării achizițiilor prin intermediul Sistemului Electronic de Achiziții Publice – SEAP.

⁷⁸ Publicată în Monitorul Oficial nr. 390 din 23 mai 2016

Având în vedere condițiile cumulative impuse de prevederile la art. 4 alin. (3) din Legea nr. 98/2016, cu privire la activitatea economică a unei întreprinderi, respectiv:

- *funcționează în condiții normale de piață,*
- *urmărește obținerea unui profit,*
- *suportă pierderile care rezultă din exercitarea activității sale,*

condiții specifice unei economii de piață, se consideră că *administratorii de fond forestier proprietate publică, ar trebui să îndeplinească cumulativ condițiile prevăzute de art. 4 alin. (3) din Legea nr. 98/2016, având în vedere că își desfășoară activitatea în condiții de piață.*

Scurte Concluzii

Pe piața comercializării masei lemnioase cu destinația lemn de foc și pe piața lemnului de foc, s-a manifestat o concurență cu ofertă profund inelastică, în ultimii ani, cererea manifestându-se mai puternic decât oferta, chiar în condițiile creșterii semnificative a prețurilor. Pentru dezvoltarea concurenței și a pieței lemnului de foc, este necesară economisirea acestei resurse, prin folosirea judicioasă și combaterea risipei acesteia.

Se consideră oportună, în interesul consumatorului final, inițierea unui plan/program național de înlocuire a dispozitivelor ineficiente și poluante utilizate de populație pentru încălzire, cu unele mai eficiente, pentru economisirea energiei în cazul utilizării, pentru încălzire, a lemnului de foc, prin utilizarea scăderii consumului de lemn de foc, drept pârghie de corecție în mecanismul de funcționare a pieței analizate, cu scopul final de scădere a costurilor de încălzire și de obținere a următoarelor beneficii suplimentare:

- *ajustarea cererii manifestate pe piața analizată, la nevoile de consum raportate la un randament superior al dispozitivelor de încălzire;*
- *în contextul manifestării unei concurențe cu ofertă inelastică pe piața analizată, planul/programul național propus poate constitui o pârghie de corecție pentru inertia ofertei pe această piață;*
- *reducerea poluării, prin arderea unor cantități de lemn de foc considerabil diminuate;*
- *reducerea necesarului de lemn de foc poate conduce inclusiv la diminuarea tăierilor ilegale;*
- *nu în ultimul rând, ca urmare a scăderii necesarului de lemn de foc, se reduce poluarea, având în vedere funcția oxică și antipoluantă a arborilor nedoborâți.*

Tinând cont de lipsa unor informații disponibile privind volumul tăierilor ilegale din fondul forestier național, pentru combaterea tăierilor ilegale, în cadrul controalelor de fond privind volumul de masă lemnioasă provenită din arbori tăiați fără drept, identificat, la nivelul fondului forestier proprietate publică a statului și la nivelul forestier proprietatea publică a UAT-urilor, ar trebui avută în vedere și suprafața de fond forestier controlată, pentru a se putea raporta și

extrapolă anual, volumul de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, la nivelul acestora.

5

Se apreciază că administratorii de fond forestier proprietatea statului ar trebui să îndeplinească cumulativ condițiile prevăzute de art. 4 alin. (3) din Legea nr. 98/2016, având în vedere că își desfășoară activitatea în condiții de piață.

4. Propuneri

Pentru dezvoltarea concurenței și a pieței lemnului de foc, se propune formularea următoarelor recomandări:

1. Consiliul Concurenței recomandă Guvernului României să analizeze posibilitatea de realizare a unui *program privind economisirea de energie, prin economisirea lemnului de foc, prin înlocuirea dispozitivelor ineficiente și poluante utilizate de populație pentru încălzire, cu unele mai eficiente*, cu scopul final de scădere a costurilor de încălzire și de obținere a următoarelor beneficii suplimentare:

- ajustarea cererii manifestate pe piața analizată, la nevoile de consum raportate la un randament superior al dispozitivelor de încălzire;
- în contextul manifestării unei concurențe cu ofertă inelastică pe piața analizată, planul/programul național propus poate constitui o pârghie de corecție pentru inertia ofertei pe această piață;
- reducerea poluării, prin arderea unor cantități de lemn de foc considerabil diminuate;
- reducerea necesarului de lemn de foc poate conduce inclusiv la diminuarea tăierilor ilegale;
- nu în ultimul rând, ca urmare a scăderii necesarului de lemn de foc, se reduce poluarea, având în vedere funcția oxică și antipoluantă a arborilor nedoborâți.

2. Consiliul Concurenței recomandă Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva, să analizeze posibilitatea ca în cadrul controalelor anuale de fond privind volumul de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, identificat la nivelul fondului forestier proprietate publică a statului, să aibă în vedere și suprafața de fond forestier controlată, pentru a se putea raporta și extrapolă anual volumul de masă lemnoasă provenită din arbori tăiați fără drept, la nivelul fondului forestier proprietate publică a statului.

3. Consiliul Concurenței recomandă autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, respectiv Ministerul Apelor și Pădurilor și autorităților publice locale care dețin/controlează administratori de fond forestier proprietate publică, să aibă în vedere ca administratorii de fond

Examinare preliminară pe piața comercializării masei lemnoase cu destinația lemn de foc

forestier proprietate publică să își desfășoare activitatea în condiții de piață, îndeplinind cumulativ condițiile prevăzute de art. 4 alin. (3), din Legea nr. 98/2016.